

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

II 9 a
35469

II.

2

139

270/4/1

4/2

ŽELJEZNOV DUŠAN
ŽELJEZNOV MILJUTIN

PESMI.

II.

PESMI.

ZLOŽIL

SIMON JENKO.

II.

UREDIL

ENGELBERT GANGL.

ILUSTROVAL J. VAVPOTIČ.

V LJUBLJANI.

ZALOŽIL OTON FISCHER.

1901.

35469 II Ed

Natisnila Ramm & Seemann v Lipskem.

V348 / 1953

35469 II Ed

Kazalo.

	Na strani
Predgovor	XI
Fantazijam	1
Pevec	2
Pesem obupančeva	5
Naj zaspijo!	7
V srcé si se zapisala	8
Pred odhodom.	9
Z Bogom!	11
Neločljivost.	12
Zamena	13
Primeri	14
Krki	15
Mladenič in potok	16
Dekletu 1-2	18
Pastirček	21
Pod gradom	22
V snegu	25
Srečniku	26
Kaj vam mar!	27

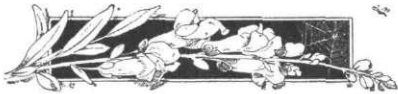
— VIII —

	Na strani
Solnce rumeno je šlo za goró	28
Skrivnost	29
Zvečer	31
Slutnja	32
V krčmi	34
Od Balkana do Triglava	35
Zdravica	36
Poet	37
Ponoči	38
Nič o politiki!	39
Nauk	40
Tako je!	41
V ozidju	42
V temi	44
Nesrečni mir	46
Ob Savi	47
Dekle v gozdu	48
Vodnica	50
Marija	51
Duhu	52
Pastir	53
Naročilo	58
Kdo mi da sanje?	59
V travi	61
Ob povratku	62
Sklep	65
Na plesu	66
Popotnik	68

Moč ljubezni	69
Nesrečna ljubezen	70
Po bolezni	72
K studencu	74
Sonet	75
Naša moč	76
Meglenica	78
Ti name boš pozabila	79
Koroši	80
Ljubici 1 - 2	81
Lastovke gredo	82
Iz usmiljenja	83
Pozabi!	84
Č' mu bi nek' tajila?	85
Nič novega!	86
Sad spoznanja	87
Pokaži pot!	88
Opomin	89
Lepa Neža	90
Neznana moč	91
Čolnar	92
Prošnja	94
Prilika	95
Bežite, misli črne!	96
R. K. M.	97
Solze	98
Pušice	99
Prijetna komedija	102

	Na strani
Basni:	
1. Vran in lisica	105
2. Lev in lisica	107
3. Miši	109
4. Volk	111
Voščila 1 - 9	112
Moč petja (Schiller)	127

Predgovor.

Ljubljanski knjigotržec g. Oton Fischer mi je izročil literarno zapuščino Simona Jenka s prošnjo, naj jo pregledam, priredim in uredim za tisk.

Z velikim veseljem sem se poprijel dela. Med pregledovanjem Jenkove literarne zapuščine pa sem se prepričal, da je je toliko, da bo obsegala najmanj dva zvezka, če ne treh zvezkov. V tem zvezku so objavljene samo njegove pesmi, drugi in tretji zvezek pa prineseta Jenkove prozaiške spise.

Ni moja naloga, da bi pisal tem Jenkovim pesmim kritiški uvod: sodbo o pričujočih Jenkovih pesmih si bo naredil vsak bralec sam in izpoznal bo, da se tudi v njih zrcali tista Jenkova duša, ki nas tako toplo objema ob branju prvega zvezka njegovih pesmi. Tudi v teh pesmih je utelešena mehka Jenkova lirska priroda, zaplavljenjena tuintam z resignacijo, prepojena mestoma s sarkazmom . . .

Te pesmi segajo večinoma v zadnja leta Jenkovega življenja. Zdi se mi, da je Jenko, ko jih je pisal, čutil bližajoči se konec svojih dni. Zatorej je večina teh pesmi početkoma le na pol izgotovljena. Med ostalino se nahajajo razni dodatki in poprave. Bilo je torej precej dela, da sem vse to razbral in spravil v celoto.

Izpuščal in v bistvu prenarejal nisem ničesar. Poprave je bilo treba le tam, kjer so pristopile k rzsodbi jezikovne in tehniške zahteve naših dni. A to ni na škodo pesmim, zbranim v tem zvezku. Takisto mislim, da jim niso v kvar naslovi in ločila, ki sem jih napisal sam, zakaj Jenkove pesmi so v veliki večini v rokopisu brez njih.

Slovensko občinstvo bo gotovo z veseljem seglo po tej zbirki, zakaj mnogo je pri nas ljudi, ki so mislili, da ni ostavil Simon Jenko ničesar.

Na Dunaju, meseca grudna 1900.

E. Gangl.

Fantazijam.

Več se vas ne branim,
prid'te, fantazije,
naj se s petjem vbranim
čut iz srca 'zlije!

Ker se spet budijo
mi nekdanje sanje,
naj se oglasijo
strune že zastane!

Kar moči še hranim,
naj se v pesmi 'zlije,
več se vas ne branim,
prid'te, fantazije!

Pevec.

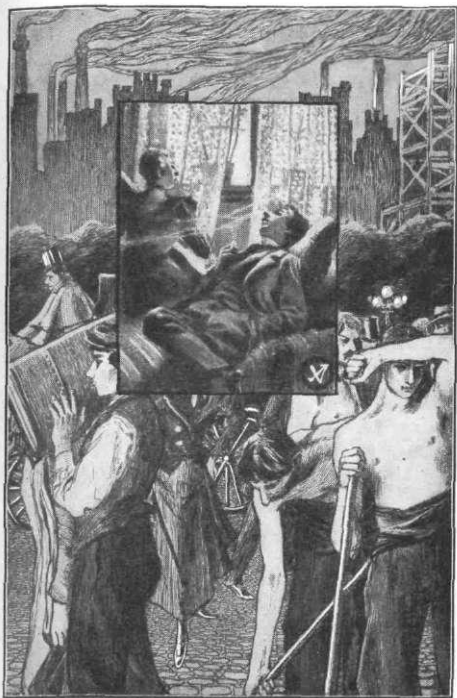
Kak' v delu poganja se svet
od časa, ko zora napoči,
do časa, ko v temni že noči
ozvezdi se nebes razpet!

Ta brusi si v teku peté,
ta seka in pili in kuje,
pri luči prižgani ta čuje,
učene si beli lasé.

A ta se valovom 'zroči;
bogastva nevgasnjene želje
drvijo ga v daljnje dežele,
iskat si tam praznih skrbi.

Ne briga se pevec za nič;
s prihodom koj belega dneva
do temnega mraka prepeva,
brezskrbno živi kakor ptič.

Pesem obupančeva.

Ko boste veseli
pri mizi sedeli
in peli na glas,
na Jenkota tudi,
ki črv ga že grudi,
se spomnite včas'!

Če dvignete čaše
v dežele čast naše
in Slave sveta,
naj eden tud' zame
v desnico jo vzame,
izprazni do dna.

Če kdo bo govoril:
Zakaj je to storil
nesrečni norčè?
Prijatli, molčite,
nikar ne sodite,
al' kriv sem al' ne.

Ne da obrniti,
ne da odvrniti
naključje se več.
Naj srce se vpeha,
rdeča kri neha
po žilah mi teč'.

Le materi stari
povedat' Bog vari,
kaj zgod'lo se je!
Saj v grob bi jo spravil,
kdor to bi ji pravil,
kar vedet' ne sme.

Recite: Razkajan,
'zpovedan, obhajan
je v Bogu zaspal;
a preden je 'zpolnil,
na Vas se je spomnil,
pozdravit' Vas dal.

Naj zaspijo!

Naj zaspijo oče,
naj zaspijo mati,
meni ni mogoče,
jaz ne morem spati.

Srce moje čaka,
da ves svet potihne,
gospodinja vsaka
zadnjo luč upihne.

*

Spita, prav imata,
da pridè danica!
Ko odpro se vrata,
hči bo vratarica.

V srcé si se zapisala.

V srcé si se zapisala,
tam boš ostala vekomaj,
iz njega ne bo te 'zbrisala
ne časov sila, ne tuji kraj.

Dolgo, predolgo sem branil se,
h'tel sem ljubezen čisto zatret',
s trdnim namenom odstranil se,
da te nikdar ne vidim spet.

Tak' je preteklo leto in dan,
boj bojeval sem sam s seboj.
Bog je premagal. — Tebi vdan,
ljub'ca, za vekomaj zdaj sem tvoj!

Pred odhodom.

Žalost mene premaguje,
ker zapustil bom svoj dom,
šel bom daleč v kraje tuje,
več nazaj prišel ne bom.

Starši, ostanite zdravi,
spomnite se kaj namé,
saj na vas bo tud' v daljavi
moje mislilo srce.

Zvezde, ki ste mi bliščale,
ko sem srečen vasoval,
ve me boste spremljevale,
ko bom pred sovragom stal.

Domovina, domovina,
z Bogom, z Bogom zadnjikrat!
Bog ve, ktera bo ravnina
grob dajala mi enkrät?

Z Bogom!

Ti moža si le iskala,
da dobiš si miren kot,
ko berača me 'zpoznala,
si krenila bistahot.

Z Bogom torej, duša mila,
sto sreč voščim ti na pot!
Kar pri meni nis' dobila,
Bog ti trikrat daj drugod!

Neločljivost.

Roža raste tik vodé,
vali hladni jo rosé.

Solnce žarko se zbudi,
viru vale posuši.

Roža brata nima več,
nje življenje preč je, preč!

Zamena.

Belo 'ma pečo,
črne lasé,
krilo rdeče
pa dobro srce.

Krilo in pečo
sem kupil za njo,
pa lasce in srce
vzel sem zato.

Primer.

Kdo bi bil v stanu
cvetje prešteti,
kadar spomladi
drevje cveteti
vidimo vse?

Kdo bi bil v stanu
nade prešteti,
kadar v mladosti
svoji cveteti
vidimo se?

Krki.

Krka, Krka, ti lenoba
in vodá tvojih grdoba!
Nič šumenja,
nič gromenja,
nič puhtenja,
tiho tečeš kakor čas.

Teci, teci k mater' svoji,
da poda lenobi tvoji
več kreposti,
da v hitrosti
tek mladosti
v dobi lepi dokončaš!

Mladenič in potok.

Mladenič.

Kam, potok, valove nemirno podiš?
Č'mu dalje in dalje le vedno hitiš?
Ne beži tak' hitro! Glej zlatih cvetic,
ostati še tu — nagovarja te klic.

Potok.

Mladenič, ki samši tik mene stojiš
in z žalostnim okom valovom slediš,
trenutek nazaj, ki bežljivo hiti,
jih skličiči nazaj, ki pretekli so, dni.

Mladenič.

Oh, ni jih več, 'zginili so kakor dih,
zdih'valo, oh, kol'krat srce je po njih!
Zapustili komaj so kalni spomin
in semtertja črni spomin bolečin.

Potok.

Kot tebi nazaj let preteklih ne bo,
valovi mi moji nazaj ne teko,
usoda me hitro navzdol le podi,
v naročje me reka deroča želi.

Mladenič.

Le hiti! Pod solncem pač stalnosti ni,
to 'zkusil sem jaz in to 'zkusil si ti,
to 'zkusile rože, ki tukaj cvetó,
gotovo tud' bodo še leto le-tó.

Oba.

Oh, stalnosti nima, kar krije nebo,
tak' potok in človek, tak' rože ginó,
vse naše življenje le kratko trpi,
vse naše življenje nektare le dni.

Dekletu.

I.

Cvetje sveta se po vrtu
in dišave razdihava,
lepo lepša zale grede,
grede zale, nam veselje.

Ptica zleta se po logu,
leta in lepó prepeva
v senci tihi po goščavi,
po zelenem, lepem logu.

Pa vrtnar prišel bo mladi,
bo potrgal vse cvetice,
pa ne bodo več cvetele
in dišav razdihovale.

Pa prišel bo čvrsti lovec,
bo postrelil mlade ptice,
več ne bodo prepevale
v senci tihi po goščavi.

Vendar nove se cvetice
kmalu bodo razcvetele,
vendar ptice-žvrgolice
druge bodo priletele.

Pa če tvoje lice vsahne,
'zginejo ti mlada leta —
kdo nazaj jih bode sklical,
kdo nazaj ti dal lepo:o?

2.

Mlado leto rožo skliče,
kadar bela zima mine;
jesen pride — roža 'zgine.
Rosa se rodi na travi,
pride solnce — rosa 'zgine.
Sava val rodi tekoča,
pride drugi — prvi 'zgine.
Tak' gotovo pride doba,
da lepota tvoja 'zgine.
Prej odpri ljubezni srce,
preden čas mladosti 'zgine!

Pastirček.

Na gori zeleni
pa ogenj gori,
pri ognju, pri ognju
pastirček sedi.

Pastirček piščalko
v desnici ima,
veselo in brihtno
si časih žvižglja.

Pastirček, pastirček,
kak' srečen si ti,
da se nevoščljivost
mi v prsih rodi.

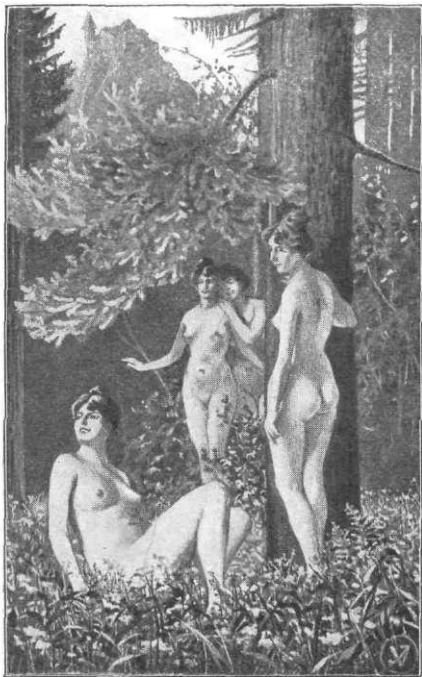

Pod gradom.

Po hosti, po hosti
je deklic zadosti,
ki dobro dolžnosti
do bližj'ga vedó.
Na prvo besedo
za tabo ti grédo.
Č'mu rjuha oprana,
č'mu postelj postlana,
č'mu izba izbrana?
Za rjuho je trava,
za postelj goščava,
hram neba višava.

V snegu.

Hribi še beli so,
rože še ne cveto.

Kmal' bo pomlad prišla,
rože bo sklicala.

Samo mojè srce
žalostno bode še.

Zanj več pomladi ni,
zanj pač veselja ni!

Srečniku.

Poznaš gorje, ki srce reže,
ki sili tok solzá v oči,
od dne do dne le večje teže
na srce tesno zavali?

Roké povzdigni, če so srečne,
na glas zahvalo nebu daj!
Ne boš jih dvigal, če nesrečne,
ne boš jih dvigal vekomaj.

Kaj vam mar!

Kaj vam mar je moje krilo,
kdo ga kupil, kaj vam mar?
Dal mi ga je za plačilo
moj prijazni gospodar.

Če dotakne on se krila,
kaj to drugim vam je mar?
Nisem ga od vas dobila,
dal mi ga je gospodar!

Solnce rumeno je šlo za goró.

Solnce rumeno je šlo za goró,
noč se bliža in rosa z njo.

Roža rdeča že ves dan
se je ozirala v solnčno stran.

Zdaj pa toči bridke solzé,
misli nanj, ki je daleč od nje.

Solnce rumeno prišlo bo spet,
bo se posmejalo na ves svet.

Bo posijalo tud' v moje srce,
ki zdaj črne skrbi ga moré.

Skrivnost.

Luna je vid'la,
solnce pa ne,
kak' je poljubljal
ljubček dekle.

Gaju je znano,
materi ne,
kaj po njem hodi
mlado dekle.

Ko je preteklo
mes'cev devet,
solnce je zved'lo,
mati in svet.

Zvečer.

Solnce k zapadu gre,
svojo izgublja moč,
spanje naganja me,
Bog mi daj mirno noč.

Postelj postlana je,
grob je odprt,
spanje naganje me —
več se ne mudi, smrt!

Slutnja.

Kot zdihljaji zatrti
iz prs se dvigajo,
kot zadnji glasi v smrti,
k' jih usta bledejo,
tak' žalostni lgΛaosi
'zpod rakov se glase,
ko Savini valovi
kolesa krog vrte.

Že Grintavcu je legel
mrak pozni na glavó,
voz mesec je upregel,
se peljat' čez nebo.
In tisoč zvezdic zlatih
se vspelo je za njim —
kot tol'ko duš krilatih
za carjem ljubljanim.

Na hrastu, na košatem,
zagnal je čuk svoj glas,
kakor mrtvaško petje
razlega se čez vas.
Prekrižala se mati:
»To je mrtvašk' spomin!
Za božjo voljo, pravim,
doma ostani, sin!

Doma ostan', ne hodi
mi ta večer na vas,
tak' čudno mi pri srcu
le govori en glas,
da je večer nesrečen,
zaspat' ne bo mi moč,
dokler ne pride jutro,
da preč ne bo ta noč.«

Molče pa kožuh zgrabi
nje sin Matej nato
in poškropit' pozabi
se z žegnano vodó.
In ko gre skozi vežo,
na kadi poč' obroč,
prestrašijo se mati,
sin reče: Lahko noč!

V krčmi.

Če sem otožen, pa v krčmi sedim,
dokler prijazna je družčina vkupe,
vino je dobro, jaz žejo trpim,
torej, prijatelji, praznimo kupe!

Ure v samoti počasi beže,
v krčmi večer najhitreje preteče.
Žejno neskončno je moje srce,
pijmo, prijatelji, dokler še teče!

Od Balkana do Triglava.

Od Balkana do Triglava
južni veter piše,
svoje sine mati Slava
v kólo skupaj išče,
kliče jih na glas:
Kar je, bratje, vas
od Balkana do Triglava,
vsi edini
ene majke sini,
ena vam je očetnjava,
ena misel naj vas vlada
od Trstà do Carigrada.
Sloga, sloga,
dar od Bóga,
varuj nam slovenski dom!
Naj ga širi
v stráni štiri,
njega vraga vdari grom!
Bog jih vari
sine Slave,
jim podari
sloge prave,
ena misel naj jih vlada
od izhoda d. zapada!

Zdravica.

Komur mar za reč je našo,
dvigni se, pa primi čašo!
Od navdušenja razvneti
to zdravico čemo peti:
Zemlja naša,
ta-le čaša
je nalita
tebi v čast!
Bog te brani,
da čestita,
ponosita
nam boš last!

Poet.

Ako hočeš biti poet,
ni ti drugega treba imet'
kot občutkov in misli zdravih,
zanje pa vselej izrazov pravih.

Ponoči.

Trudna noč že svet pokriva,
moje srce pa ne spi,
k tebi, deva ljubezniva,
vleče mene vse noči,
ker podoba tvoja mila
srce moje je ranila,
da miru ves beli svet
več nazaj ne da mi spet.

Pridi k oknu in pokaži
svoj nebeški mi obraz,
revno srce potolaži,
ki te išče vsaki čas,
ki te ljubi tak' goreče
in ne išče druge sreče
kakor tebe le ljubit',
dokler mi ne neha bit'.

Nič o politiki!

Nič o politiki,
ker od politike
glava boli.

»A od polit'ke se
spet razjasni.«

Le vse politike
v miru pustimo,
trikrat bolj modro je:
vinca nalijmo!
Ko bi b'li pametni
kakor smo mi,
bi si ne delali
praznih skrbi!

Nauk.

Dragi sin, le k meni sedi
in poslušaj svete zlate!
Kaj je treba, kaj ne, zvedi,
da posije sreča nate.

Prva, le veruj očetu,
'zkušnja ga je izučila,
prva sila na tem svetu,
sinko, je denarja sila.

Bog je hrano in pijačo
vsem v potrebo le ustvaril,
vede, znanstva za igračo
sitim glavam je podaril.

Da bi mogel svet obstati,
pamet dal je le nekterim,
revež naj prebiva v blati,
dan bolestim tisočerim.

Tako je!

Trebuh natlačen
sanje rodi,
polna butica
pesmi lovi.
V lastnih si čutih
žalost goji,
slamnata buča
srečno živi.

V ozidju.

Takrat me ogenj čuden je prešnil,
prešnil ogenj me je hrepenenja,
tako sem nizko cenil dar življenja,
da želel sem, da bi s sveta izginil.

Tak' prazno, tiho vse okolo mene!
Pa znotraj kri me huje v žilah peče
in kadar v teku k srcu spet priteče,
ga najde polnega le misli ene.

Ljubezen, če si iz neba poslana,
da nam olepšaš tukaj dneve naše,
kaj strupa daješ mi iz svoje čaše,
zakaj nasledek tvoj je grenka rana?

In zdaj, ko sem v ozidju posvečenem
in mislim nate, z grozo se mi vstavlja,
smehljaje duh zaviri tej zabavlja
in k tebi v vzletu se poda ognjenem.

Tu se pri tebi z nadami napaja,
v obličje tvoje zre ti, v roke sega,
žalostna resnica nanj spet lega,
obupna bolečina ga navdaja.

V temi.

Rad, kadar se nočna temota
po zemlji razprostira
in samo mesečna luč
se s črno temo bori,
rad hodim v sivi senci
in mislim čudne misli,
ki bolnemu srcu jih
neznana sila veli.

In jaz oblake 'zprašujem:
Oblaki, kam žene vas veter?
Stojte v ponočni temi!
Kam žene vas sile moč?
Ognili se solnčni svetlobi
za gore boste snežene
in prosto pustili 'pot
za luč, za ogenj, za moč?

In kaj oblak odgovarja,
oblak temoten kaj reče?
»Za nas ni solnčne svetlobe
nasprotniki nji le pretimo
in z bridko, neznano močjo
mi sedemo na srce.
Naj sveti solnce, naj sveti,
ne bode razsvetilo!
Naj v zraku se vname boj,
pa zmaga naša bo!«

Pa ti, svetloba brleča,
ki mesec te pošilja,
pridruži svetlobi moč,
ogrej trpeče srce!

In kaj svetloba brleča,
kaj mesec odgovarja?
»Ni dana ognja mi moč,
ne morem ogreti srca.
Veselje ne hodi za mano
po poti, po kateri jaz hodim.
Nesrečnik, kjer ga ni,
ne išči ga zaman!«

Nesrečni mir.

Nesrečni mir, pokoj duha,
ki srce mi obseda,
to ni mogočni mir morjá,
ko solnce vanj se gleda,
ko val, ob bregu šumljajoč,
pozablja prejšnjo svojo moč —
z veseljem vetru se uklanja,
ki v novo jezo ga priganja!

Ob Savi.

Ponosno se dvigajo naše snežne gore —
kakor ošabne nosijo pokonci glave.
Gledajo ravnine, ki jim pri nogah leže
in se v pomladanskem času v cvetje oblačijo.
Od veselja poskakujejo naše kamenite gore,
pozdravljajo rodovitno polje
in kakor žile srebra jim pošiljajo bistrih vodá,
iz strmih skal čez beli prod hitijo hčere gorá
Na bregu stoji tanka jelka,
tanka jelka — mlada Slovenka.
Na telesu žive barve polja,
na glavi peča bela kot sneg, ki krije gore,
na jasnem čelu gospoduje bistri um,
mir nebeški sije iz oči,
iz grla se pesem glasi,
in Sava glasneje buči.

Dekle v gozdu.

Gre cesta skoz' hosto,
pri cesti je križ,
gotovo nocojšnjo
noč tam me dobiš.

To ljubica reče,
in bele roké
pritisnejo fanta
na zvesto srce.

Ko solnce ugasne,
se zvezde vnamó,
po poti hiteti
mladenko zazró.

In dalje po hosti
ji noga hiti,
in bolj pod oblaki
nebo se temni.

Oj, deklica zvesta,
ne hiti naprej,
na desno, na levo,
okolo poglej!

Glej v gošči ne'zmerni
'zgubi se steza,
oj, deva nesrečna,
ti v nji si zašla!

Vodnica.

Predaleč po samoti
stezica me peljá,
in zvezdica v temoti
nobena ne miglja.

Le ena zvezda vodi,
stezico kaže mi,
ta spremlja me povsodi,
v temoti mi svetli.

To je ljubezen živa,
nji ves se izročim,
da k tebi, ljubezniva,
gotovo prihitim.

Marija.

Ko ni še stala trdna svetov sila,
pred božjim okom stala je od veka,
pred njim nesreča stala je človeka,
ki v teku časov bode prurušila.

Takrat že v tebi milost je 'zvolila
človeštvu revnemu studenec leka —
O, blagor! Čas nesreče se izteka,
najlepša zora svet je osrečila!

Na mavričnih perutih angel šine
prot' črni zemlji 'z neba visočine,
ni srečnejše oznanil še novice.

Marija, med ženami si češčena,
od tebe zadosti beseda ena,
in božji Sin spočet je od device.

Duhu.

Ti, duh, če v meni tičiš,
pogledati samemu sebi se daj!
Ti nisi sanje,
to nekaj pove
globoko v prsih želečih,
pa vendar ne maraš željá gorečih.
Sam sebe zasmehuješ,
sam sebe zaničuješ.
Povej, o duh, to prosim te,
odkod srce tak' širi se?
Al' ti mar snuješ
in bistrost oznanuješ?
Neusmiljeno molčiš,
sam sebe tak' rekoč tajiš.
Pa vendar, prosim te, pripusti mi,
te s tabo samem' sebi misliti.

Pastir.

Mrzla rosa je močila travo,
megla še sedela je nad Savo,
s šumom z drevja listje ovenelo
je letelo, pod nogó šumelo.
In ovac je čreda šla pred mano,
dobro znavši pot na pašo znano.
In ko čredo gnal sem skozi hosto,
sem nazaj oziral se pogosto,
če za mano morda Lenka žene,
al' če je že prehitela mene.
In na mestih, koder po navadi
čreda hodi in stezò pogladi,
da na nji zelena trava 'zgine,
da poznajo v prsti se stopinje,
sem na tla z očesom paznim gledal,
da bi jutranji mi sled povedal,
kar si duša moja je voščila,
da že ona tu je prej hodila.

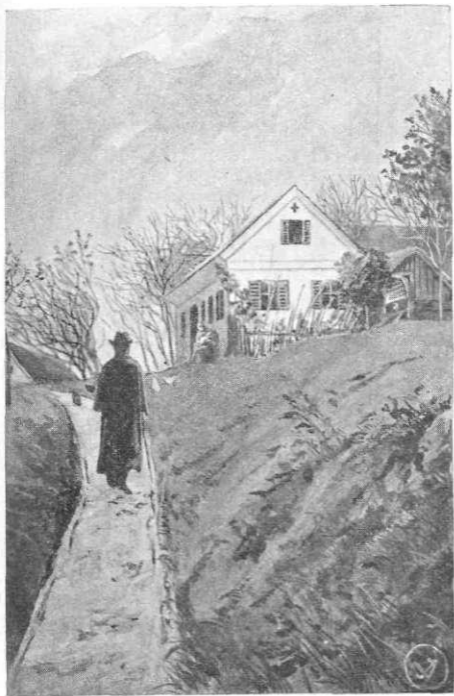
Ko se je naposled gozd odprl,
da poljé na levi sem prezrl
in na desno videl sem planjavo,
z redko le obrasteno goščavo,
lahki veter glas mi je prinašal
znan'ga zvonca, ki se je oglašal.
Izpoznal sem čredo se pasečo
in na znani glavi belo pečo.
Kmalu čreda se pridruži čredi
in ob meji pase se po redi,
poglavarka-starka z zvoncem hodi
prva in to svojo družbo vodi.
Jaz vesel pa sedem poleg Lenke
in začnem razlagati na travo,
kar imel sem s sabo za kurjavo:
slame šop in drva in žveplenke.

* * *

Pač so leta hitro se podila,
semtertja po svetu me vodila.
Tuji svet nam vendar ne omaje
hrepenenja na domače kraje.

* * *

Šel čez vas gosposki je napravljen
tujec, od nikogar ne pozdravljen.

On pozdravlja hiše in drevesa
dobro znane, briše si očesa,
misli se po glavi mu drvijo,
ki spomine drage mu budijo.
Sred vasi stoji pa hiša bela,
pred njo mati mlada in vesela.
On zamišljen pa naprej koraka
k hiši, kjer ga stara mati čaka.

Naročilo.

Zaide solnce, noč na nebu vlada,
po ulicah ljubljanskih vtihne gneča,
ta čas zamé največja pride sreča,
ko solnce luna je, k' na nebu vlada.

Iz hiše plaho stopi deva mlada,
in zdajci prime želja me goreča,
ob pasu vije roka se želeča,
pusti na prsa ona drugo rada.

Le sveti, luna, nama 'znad višave
in kadar boš po poti dokončani
prišla k Olimpu, bógovom oznani:

Brez nektarja, ambrozije in slave
srečnejše kakor vi midva živiva,
za en trenutek vas in raj pustiva.

Kdo mi da sanje?

Kdo nekdanje sanje
da nazaj mi spet?
Polovico let,
k' jih imam živet',
rad mu dam jaz zanje.

Zapeljiva vera
v lastno nam krepost
vodi le mladost,
volja — ne modrost
ji moči je mera.

Al' gorje, ko vpade
srcu sladki up,
ko 'zpoznanja strup
lastni volji vkljub
zadnjo nado vkrade!

Grenka moč resnice
ko odpre oči,
v njih nam obtiči,
in peklenško skli
rana nje pušice.

V travi.

Zarja rumena objema
hribe na večerno stran,
v boju z mrakom že pojema,
v grob' se vlega beli dan.

Roso srkala je trava,
v travi samec sem sedel,
jezno je šumela Sava,
zvon večerni je donel.

Ob povratku.

Kadar zopet dom obiščem,
moram priti v vas v nedeljo,
ko popoldne nauk neha,
ko po beli cesti ljudstvo
k hišam svojim se povrača.
Bele peče rad bi gledal,
rad bi videl vas, Gorenjke,
ki vršite sramežljivo
mimo fantov, ki ob kraju
so postali in z veseljem
gledajo za vami, ljub'ce.

Sklep.

Če ne ugaja ti moj obraz,
ne ugaja rast in drugi život,
lahko odpustil bi ti to jaz,
boljš'ga okusa iskal bi drugod.

Če bi moj um ti po volji ne bil,
ki res časih čudne misli ima,
nikoli bi se zato ne jezil,
miloval bi le temoto duha.

Al' če me zometuješ zato,
ker ti gospa si, jaz le berač,
Jenko ti tega odpustil ne bo,
to odpusti naj ti peklenski rogač!

Na plesu.

Zapele so gosli,
zabrenčal je bas,
prijeli so fantje
dekleta čez pas.

In urno po taktu
cep'tajo nogé,
v veselem se plesu
vsi pari vrté.

V Alenčino krilo
zaplete nogó,
na tleh je plesalka
in Anže je z njo.

Ko družba zagleda
plesalca na tleh,
se ploskanje vname
in šalni posmeh.

Pobere Anže se
in čvrsto rokó
Alenki podade
in pravi tako:

Naj padec ne žali
te, drago dekle,
saj ni bil ne prvi
in zadnji tud' ne!

Popotnik.

Še enkrát si ga nalijem,
ti na zdravje ga izpijem:
Kar enakih je deklet,
naj živé še mnogo let!

Še trenutek tu ostani,
pa ne glej me tak' po strani,
rajša mi v oči poglej,
da poznaš me zanaprej.

Če hodila pozne čase
boš po vrtu, kjer ti rase
v gredah zelen rožmarin,
name naj ti bo spomin!

Moč ljubezni.

Reka je široka,
kdo bi jo prebrodil?
Jaz sem jo prebrodil,
ko sem k ljubi hodil.

Kdo prešteje v vrtu
rože brez števila?
Ljuba jih je štela,
ko mi venc' je vila.

Zimska noč je dolga,
kdo bi se ne vtrudil?
Jaz sem jo preljudil,
jaz sem jo prebudil.

Nesrečna ljubezen.

Nesrečna ljubezen,
kol'ko skrbi
mi tvoja je moč
na vrat nakopala,
koliko žalostnih,
dolgih noči
mirno zaspati
dala mi ni!

Pri jedi, pijači
motila me je
in vsako veselje
kalila mi je.
In komaj nekol'ko
postal sem sam svoj,
spet me zalezuje,
preži za menoj.

Ti, Venera močna,
usliši moj glas,
odvrni od mene
svoj živi obraz!
Ne daj občutiti
mi, Amor, pušic,
ne daj pretrpeti
še enkrat vseh vic!

Če prošnja dotakne
se vaj'nih ušes,
darov bo prižganih
dim šel do nebes.
Vse liste, cvetice,
lase bom pobral,
vse ženske prezente
bom vama požgal.

Po bolezni.

Bila si vpadena,
tožnega lica,
rahlo je stopala
bolna nožica.

Bol neusmiljena
te je ranila,
tvoja krasota še
ni je ganila.

Naj te ranila je,
zame te nije,
zate kot nekdanj še
srce mi bije.

K studencu.

Deklica zala, kam hitiš?
Skoraj bi del, da pred mano bežiš.

„Grem na studenec po hladne vodé,
jako mudi se, zatorej hitim.“

Če te jaz spremim k studencu tje,
al' si pač žejo gorečo vgasim?

„Čiste studenec teče vodé,
čedno posodo pri sebi imam.“

Kaj če voda za revno srce?
Bo pogasila mar srca plam?

Sonet.

Potihnile so cokle v samostani,
posamezne se celice zaprle,
brleče lučice po njih pomrle,
pospali mirno vsi so frančiškani.

Al' meni spati vedno nekaj brani,
strmeč oči bi na nebesa zrle,
da s silo bi teman oblak predrle,
ki jim pogled jezi na južni strani.

Prijazna zvezda, zvestim vez spomina,
na južno stran se za oblake skriva
onà, po kateri duh se v duh izliva.

Želj ne vdrži nam gora ne dolina,
jih ne vdrži ponočna tiha tmina,
srce le vendar vedno v dalji biva.

Náša moč.

Temà, k' obdajaš um človeški,
z ne'zmerno grajo ga gradiš,
da ga, prečisti vir nebeški,
obupu slednjič prepustiš,
sem bridko čutil bridke rane,
k' jih dala mi je tvoja moč,
roké sem čutil zavozlane,
ki duha krije, čutil noč:
Kaj mi je boj pridobil veden?
Sem manj kot bil sem prej neveden?

Brez upa s'čér, moči se tvoje
'znebiti kdaj in zbiti jez,
napenjam vse kreposti svoje,
da rešil bi temote vez:
Pa solnce ni ga obsvetilo,
rodila mati ga še ni,
komúr bi to mogoče bilo,
zaman, zaman se vsak poti! —
Bojuj se, duh, do zadnje srage,
bojuj se, pa ne upaj zmage!

Meglenica.

Duh viharno
tik gorá
iz globine
do neba
na perutih
privihra.
Č'mu nek' pezo
to ima,
ki mu prostih
rok ne da?

Naj se dvigne,
gor poda,
kjer stvarjenje
se nehá,
hitro peza
ga mesa
spet pritira
dol na tla.

Ti name boš pozabila.

Ti name boš pozabila,
ko več me vid'la ne boš,
al' meni nate, premila,
zabiti nikdar ni moč!

Ko mislil bodem jaz nate,
pretakal bom grenke solzé,
na ure mislil bom zlate,
ki so mi najlepše bilé.

Ničesar ni več na sveti,
kar tolažilo bi me,
tebe ne morem imeti,
a drugo za nič mi je vse!

Koroši.

Ti lepa Koroša,
pokaži obraz,
da vidiš, kako se
poljublja pri nas.

In ko sem jo videl,
dejal sem: Ta, ta!
A oče so rekli:
Kol'k' dote ima?

Ljubici.

1.

Zdaj sem preveč zaspan!
Mlatil že ves sem dan,
ljub'ca pa jezna bo,
ker me ne bo.

2.

Če si zaspana,
oči pomencaj,
če si štemana,
pa mi povej,
da grem naprej!

Lastovke gredo.

Lastovke gredo od nas
bliža se zimski čas:
kratki dnevi,
dolge noči,
fantom počitek
za letne dni.

Iz usmiljenja.

Moji modri, skrbni starši
junca so redili,
da bi k moji novi maši
pitanca pobili.

Pa sem del: Ubogi junec,
da bi jaz te vmoril,
da ti, kadar ura pride,
zame smrt bi storil?

Saj, kar travo ješ zeleno,
nisi se pregrešil,
ako Bog da dobro srečo,
pa te bodem rešil.

Rešil bom te tet in stricev,
lačnih požeruhov,
da ne bodejo mastili
s tabo si trebuhov.

To sem mislil, to govoril,
storil sem, kar rekel:
Pustil sem brevir in štolo,
črno kuto slekel.

Pozabi!

Duša moja, kaj se braniš,
kaj spomine stare hraniš?
Boljše ti je pozabiti,
kar ne da se premeniti.

O, pozabi njeno lice,
nje oči, ki kot zvezdice
tebi milo so svetile,
pa so zate utonile.

O, pozabi na obljube,
na prisege 'z ust preljube,
saj je davno pozabila,
kar je stokrat govorila!

O, pozabi gladke poti,
kjer sem hodil nji naproti,
saj po njih zdaj drugi hodi,
ko ljubezen k nji ga vodi.

O, pozabi, o, pozabi!
Bog podeli moč mi, da bi
nje ime iz srca 'zbrisal,
kjer s krvjo sem ga zapisal.

Č'mu bi nek' tajila?

Č'mu bi nek' tajila,
kar mi davnaj že je znano,
č'mu ne 'zgovorila,
kar skrivnost ni več pred mano?

Varoval besede
sem se pregoreče,
vprašal sem poglede,
posle sem jih storil sreče.

Kar so mi odkrili,
č'mu bi nek' tajila?
Proti srca sili
č'mu bi se branila?

Naj še jezik zine,
srečo mi oznani,
čas tak' hitro mine,
več se mi ne brani!

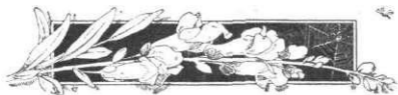

Nič novega!

Po starih goščavah,
po tilih dobravah
ne iščem stanú;
le iščem premína,
da síla spomína
ne kali miru.

Naj drevje obleta
ob koncu se leta
in v vetru šumi:
veselo, veselo
spet bo zelenelo,
to nov'ga nič ni!

Sad spoznanja.

Sad, ki na spoznanju rase,
vse grenkosti prekosi,
ker s krvjo se srčno pase,
v korenini mir mori.

Sad, ki 'z naših del nam rase,
'z naših misli se rodi —
misel pa zatreti da se,
o modrost storit' veli.

Pokaži pot!

Vez vednost' se še ne prereže,
kar temno ne vidi več oko,
in kamor učenosti moč ne seže,
moči neznane se še gibljejo.

Do teh moči mi pokaži pot,
mrtvo mi srce ozdravi,
ponovi mi vedri um v glavi,
malo vprašam: Tvoja moč — odkod?

Opomin.

Le vari se, vari,
ti roža deklet,
te Jenko prevari,
odvzame ti cvet.

Plenice boš prala
tik studne vodé,
boš zibko zibala,
točila solzé.

Lepa Neža.

Lepa Neža,
to je mreža,
v katero srca se love,
bolečine
vse fantine,
ki jo vid'jo, v srcih sk'le.

Pa ni hiše,
kjer dvorišče
tak' pohojeno bi b'lo,
saj do hrama,
kjer spi sama,
vsako noč jih roma sto.

Svet'ga Jošta
prosit trošta
je na mali Šmaren šla,
saj dobila
je mazila
od kovača mladega.

Neznana moč.

Sava 'znad pečine
bele goni pene,
pere stare stene
in naprej hiti.

In valove čiste
s strmih skal v planjavo,
vedno le v daljavo
hitri tok podi.

Kakor moč neznana,
ki valove žene,
nekaj sili mene,
sili me naprej.

Dom, poglej valove,
kak' naprej hitijo!
„Srečno!“ ti šumijo,
„Srečno!“ z mano vred.

Čolnar.

Valovi, le šumite,
dekle mojè budite,
že ura dvanajst bije!
Saj vendar mi je rekla,
pa ura se je stekla,
in, ah, na bregu ni je!

Valovi s'cer šumijo,
dekleta ne zbudijo;
zaman mi mesec sije.
Valovi, le šumite,
le z mano vred tožite,
ker, ah, na bregu ni je!

Prošnja.

Ne zamer', kar sem pregrešil,
saj sem dosti kaznovan,
pravo pot sem k sreči 'zgrešil,
'zgubil sem marsikak dan,
ko sem bil zateleban.

Ne miluj me, lepo prosim,
da ne bo me preveč sram;
žalost, ki jo v prsih nosim,
pusti, naj jo nosim sam,
dost' moči za to imam.

Prej ko moreš, me pozabi;
na poprejšnja pota svet
te s prijaznim glasom vabi,
zate šala bo ujet'
kakega bedaka spet.

Pa lepo za nos ga vodi,
dokler všeč ti bode to,
ko boš sita, pa ga spodi,
daj prijazno mu slovo
kot storila si z menó!

Prilika.

Ljubica, pridi pa k meni sedi,
kar mi na srcu je, da ti povem,
v priliki prosti poslušaj in zvedi,
kar ti naravnost povedat' ne smem.

V letih neskrbnih, v otroških še letih
jaz sem ves božji dan ptiče lovil,
s'nic in strnadov in ščinkovcev vjetih
cele sem trope po kletkah redil.

Nisem lovil jih iz slab'ga namena,
vedno prijazno sem z njimi ravnal,
sem jim pridajal najslajša imena,
'z gole ljubezni jim hrane dajal.

Ali pa misliš, da kdaj mi hvaležen
ptičev-jetnikov je bil le en sam?
Ptičica vjeta, če sem ti nadležen,
hišo odprem ti, ti svobodo dam.

Bežite, misli črne!

Še črne zemlje prsi so ledene,
še moč prirode v nedriju počiva,
še kras pomladi v krilu se ji skriva,
da ga prezgodnja zloba ne zadene.

Zbudi se solnce zdaj, zdaj hčere njene
zbudijo se, z lepoto jih pokriva,
in združen' svet življenje novo vživa;
naj tudi led se staja Hipokrene!

Bežite torej stran vse, misli črne!
Veselju pota k srcu več ne branim;
kdo zna, al' bom še, ko pomlad se vrne?

Naj glase družim s petjem loga vbranim;
ker raj v puščavo spet se preobrne,
pomladni cvet izgine v grobu ranem.

R. K. M.

Veliko duš na tvojem grobu plaka,
oči veliko ti rosi gomilo;
neznana žalost tare ženo milo,
otrok obličje v solzni tok namaka.

Spodobi res se jim pač žalost taka,
zakaj brezimno zlo jih je pobilo,
veselo luč jim upa utrnilo,
ki zdaj jo krije tiha, skopa raka

Tud' jaz s'cer v dalji tu, pa vendar živo,
kar čut'jo oni, čutim s srcem svojim,
in črne to vanj meni seka rane.

Na grob ti rožo denem to minljivo,
'zpoznam s'cer vrednostim nevredno tvojim,
zavoljo tebe večna naj ostane!

Solze.

Da bi, prijatli, 'zrekla vam beseda,
kak' mi srce gorkó za narod bije,
kako nesreča vsaka domačije
z neznano togo prsa mi obseda!

Pa če oko po svetu mi pogleda,
in upa zvezd nobena nam ne sije,
le čašo žalosti na srca lije,
krivičnih moč in časov ljutih beda:

Kako bi strune pele mi veselo?
Saj žalost le v osrčju gospoduje,
po sili v tožne glase se razliva.

Zatorej pesmi bridkih cvetje velo
glas domoljubja, bratje, vam daruje,
ki grenkih čutov rane vam odkriva.

Pušice.

Komur mar je dušni mir,
mar mu blagor je trebuha,
kuto vzemi in brevir,
dalo se mu bode kruha.

*

Kdor hoče živeti najbolj po človeško
in nado imet' na kraljevstvo nebeško,
naj jopič obleče in bode naj kmet,
naj orje in seje in je naj podmet.

*

Kdor želi življenje presedeti,
vekomaj zastonj naprej želeti
in pa biti vekomaj dolžnik,
zgrabi za pero, bod' uradnik!

*

Celo potrebo za hišo imaš,
kaj ti pomaga, k' je zidat' ne znaš?

*

Da ni od naše baže,
beseda vsaka kaže;
kar bo za tebe belo,
se črno bo mu zdelo.

*

Sicer ga Bog ni zanemaril,
le srce zajčje mu je vstvaril.

*

Da glavo na pravi konc' bi spravil,
tebe, Tonče, nanjo bi postavil.

*

Da bi le jesti in piti zadosti imel,
Bog pa za drugo vse že bo skrbel.

*

V glavi drug'ga ni
ko malo otrobi,
pa ga vendar vrat boli —
to od teže glavne ni.

*

Le poglej, kako korači pegasti Luka,
od spred', od zad' mu učenost ven kuka.

*

Le bati se nikar,
da b' vrgel te vihar,
saj v stanu in v rokavi
se luknja mu ne vstavi.

*

Z negotovostjo ne draži me,
če me ne ljubiš, sovraži me!

Prijetna komedija.

(Igrana 9. grudna 1854. pred črevljarskim mostom.)

Actus primus.

Tine in Micika.

TINE.

Dekle predrago, če ti smem,
ti nekaj na uho povem.

MICIKA.

Gotovo! Če naj' vidi kdo? —
Ljudje jezike brusijo.

TINE.

Pa kaj, če vrata jaz zaklenem
in zraven stol še prednje denem?

MICIKA.

Saj res! Le vrata ti zakleni
in zraven stol še prednje deni!

Actus secundus.

(Gledalci ga zavoľjo vrat ne vidijo.)

Actus tertius.

Andrej, Tine in Micika.

ANDREJ (ravno domov prirobanči).

Bom, bom, bom, bom, alo, alá!

Al' mar nikogar ni doma?

Kaj vraga, da je vse zabito?

MICIKA.

O, joj! Zdaj bo pa vse očito!

(Skoči k peči in tolče „mea culpa“.)

TINE.

Da zdaj ga je prinesel zlođi!

(Miciki.)

A ti neumna mi ne bodi!

Bom videl, kaj da tu šefna?

(Pokuka skozi vrata.)

ANDREJ.

O, seivus, brate! Si doma?

TINE.

Me tam je zeblo premočno,
prišel sem sem, je bolj gorkó.

ANDREJ.

Verjamem rad, saj si rdeč.
Kaj, če si se pogrel preveč?!

Basni.

1. Vran in lisica.

Črni vran imel je dober dan,
kos mesa ukradel je mastan,
da bi mirno ga pojedel,
z njim na hrast visok je sedel.

Vidi ga lisica mem' grede,
goste sline se ji pocede,
pod drevesom se ustavi,
te besede vranu pravi:

„Lepšega pod solncem ptiča ni
kakor si, kraljevi orel, ti,
perje ti ko demant sije,
pav naj se pred tabo skrije.

Če tako lepo še peti znaš
kakor perje lepo ti imaš,
pa prisežem pri tej priči,
da ti prvi si med ptiči.“

Kar se petja tiče, to pa vem,
da se z vsakim drugim merit' smem,
misli vran si, s kljunom zine,
južina mu 'z kljuna šine.

Norček ves pobit pobesi nos,
ko po vejah smukne mastni kos,
ko lisica pod drevesom
smeje se, masti se z mesom.

---

2. Lev in lisica.

Kraljevi lev zboli,
ne more več na lov,
želodec pa njegov
navajen posta ni.

Ukaz je oster dal,
naj k njemu se poda,
obišče ga doma
podložna vsa žival.

Živali romajo
bolnika obiskat,
v besedah mu priznat,
kak' ga milujejo.

Lisica pride tje,
vendār naravnost v skok!
Ne upa se v brlog,
pred njim ustavi se.

„A, tetka! Tu sem, glej!“
lev izpregovori,
„to mene veseli,
pa kaj ne greš naprej?“

— Al' veš, moj kralj, zakaj? —
Lisica mu pove:
— Stopinje mi grozé:
Nič jih ne gre nazaj! —

---

3. Miši.

Zbrale so se k svetu miši.
Star mišjak je to govoril:
„Dosti naših že pomoril
maček v hramu je in hiši.“

Res, prišel je zadnji čas,
da se sili jez postavi,
da tiran nas več ne davi,
če ne, bratje, je po nas!

Proti sili le pasivno
dalje tudi se držimo,
al' zopèr zvijačo skrivno,
menim, da se zajezimo.

In da se ta cilj doseže,
hotel sem nasvetovati,
da od jutri koj na vrati
mačku zvonec se priveže.“

„Slava!“ zadone glasovi,
vse nasveta veseli se,
sklenjeno je, da zgodi se
po besedi naj njegovi.

„Modro je glavar govoril,
reče miška — mlada stvar.
„Kdo pa bo med nami storil,
kar je svetoval glavar?“

---

4. Volk.

Volk je prisegel pobožno živet',
jesti le zeljšča in travo,
kvečjemu kakšno ribo ujet'
v nedeljah za božjo slavo.

Z dobrim namenom, mirno vestjo
šel je poleg mlake,
svinjo debelo zagleda oko,
ni še videlo take.

„In da namen koj dan's izpeljam,“
volk pri sebi pravi,
„dan's je nedelja, tu ribo imam,“
reče in jo zadavi.

Voščila.

I.

Današnji veseli dan
moje srce,
teta, prinaša Vam
srčne želje.

Mnogo veselih in
srečnih še dni
Oče nebeški Vam
naj podeli.

Kar so najlepše Vam
želje srca,
vse naj Njegova Vam
roka poda.

Žalost, nadloge vse,
ki nas moré,
Vaše srce naj nič
zanje ne ve.

Drug'ga podati Vam
nimam moči,
oh, naj voščilo to
Vam zadosti.

Saj iz hvaležnih prs
mi je prišlo,
torej zanesem se:
drago Vam bo.

2.

Kak' me današnji dan
z veseljem napolnjuje,
me sto in sto dobrot
očetovih spomnuje.

Pa vendar, naj je vroča
hvaležnost me obšla,
izreči ni mogoče
vseh čutov mi srca.

Kak' dati povračilo
Vam če nezmožna hči,
saj nima kot voščilo,
ki ga srce rodi?

Naj mnogo let ohrani
Vas še nebeški Bog,
Njegova roka brani
Vas vedno vseh nadlog.

Naj Vam življenja leta
veselja med sladi,
karkoli vencev spleta,
vse naj Vam podeli.

Povišat' Vašo srečo,
kar v moči njeni bo,
z ljubeznijo gorečo
skrbela vedno bo!

3.

Kakòr navada je povsod,
da sploh se vošči kaj za god,
jaz tudi nisem je zabila,
prinesla svoja sem voščila.

Pa ker vsak človek obstoji
'z mesa, krvi in iz kosti,
mendà za vsako reč posebno
voščilo srčno bo potrebno.

Meso naj vedno zdravo bo
in gibčno, sveže in mehko,
bolezni vsake naj se brani,
ker ta človeka hudo rani.

In urna naj ostane kri,
po žilah ročno naj hiti,
za leta naj kar nič ne mara,
nikoli naj se ne postara.

Kosti pa vsakih sedem let
gibkost naj ponovijo spet,
visoko starost da veseli,
moj stric, Vi boste doživeli.

In ako se tako zgodi
kot danes še prihodnje dni,
vesela vedno bom ostala,
kot danes rada se smejala.

4.

Da bi se 'zpolnile
presrčne želje,
ki danes veselo
se v prsih budé!

Kar srečne storiti
zamore ljudi,
vse Oče nebeški
naj Vam podeli.

Cvete naj Vam zdravje,
naj dni Vam sladi,
naj nikdar veselje
Vas ne zapusti.

In dan pa današnji
čez mnogo še let
naj z novim veseljem
prikaže se spet.

5.

Naj današnji dan še mnogo let
bi srečni dočakali,
naj bi življenja sladki med
vse svoje dni vživali.

Naj sreča vedno Vam cvete
in Vas povsod spremljuje,
naj Vas ogiblje vedno se,
kar srečo podkupuje.

To moje srčne so želje,
o, da bi se 'zpolnile!
S tem bodo me od dne do dne
srečnejšega storile.

6.

Ni svetil še svet o rumeni se zori,
zbudi me in nekaj na noge postavi,
premišljam in semtertja iščem po glavi,
kaj zgodaj tako me je spravilo gori.

Kaj vraga, če Vaclavov god se praznuje,
sam sebe povprašam. — Gotovo da, rečem,
se zdajci oblečem, Ljubljano pretečem.
Znabiti me, mislim, leže pričakuje.

In sebi voščil sem torilo naložil.
To je, da prav vsega ne voščim le tebi,
vsak pameten človek kaj vošči tud' sebi.
Oboje, moj zlati, ti bodem razložil.

Kar tebe se tiče, bi Parko poprosil,
da predla tak' dolgo ti let bi število,
da b' tebi se samemu zdelo obilo,
odstriči življenja nit — sam bi jo prosil.

Ljubezen in zdravje in Pluta darovi
naj bi spremljevali življenje te celo,
in ako srce bi še kaj poželetelo,
izpolnijo vse naj prijazni bogovi.

Kar mene se tiče, to moja je želja
v plačilo za zlata, presrčna voščila,
da miza pod vinom obilnim šibila,
naj v grla bi tekli tovari veselja,

da jaz in vsi drugi, k' smo šteti med tvoje,
še dolgo za radost današnjo bi znali,
ko z vincem smo Vaclavov god praznovali. —
Jaz storil sem svoje, ti stori pa svoje.

7.

Veselja polni dan se dan's praznuje,
ta dan, ki Vaše drago ime nosi,
in marsikteri jezik k nebu prosi,
da naj njegove srčne želje čuje:

Da s srečo stalno naj Vas obdaruje,
veselje na življenja pot Vam trosi
in da naj dnevi roke podadó si,
naj eden drugega izpopolnuje.

Za vse, kar sem dolžan zahvalit' vedno,
približam tudi jaz se po dolžnosti,
čestitkam drugim tud' pridružim svojo.

Saj Vaša je beseda uro slednjo
z izvirom čistim uka in modrosti
vedrila umno um in dušo mojo.

8.

Da svetega Jurja zelen'ga konjiča
za danes na posodo jaz bi imel,
ne zbal bi se plota, ne grma, ne griča,
po zraku Štrbencu kar voščiti bi šel.

A ker ni mogoče mi konja dobiti,
pa tukaj za mizo prav kislo sedim,
poskusil bom pisemce to poučiti,
kaj vse ti za jutrišnji god sporočim!

In ker mu vesoljni svet prav nič ne hasne,
kdor legel je v posteljo v črno zemljó,
prav dolgo življenja naj luč ti ne vgasne,
da dobrega kaj ti užiti še bo.

Pa drugih reči je res tako število,
da sam ne vem, kje bi začeti imel,
ker usta in trebuh posebno voščilo
in nos tud' katero imeti bo htel.

Se ustam, trebuhu prileže pečenka,
naj bo že al' tele al' raca al' gos,
naj peče Dolenjka jo ali Gorenjka,
odrezan od zad' al' od spred' naj bo kos.

A race in goske pa plavajo rade,
navado imajo to menda povsod,
da treba ne bo jim pustiti navade,
naj v kleti tik soda počiva ti sod.

Za drugo potrebo mošnjica bogata
poda naj ti vselej prijazno rokó,
vsaktera odprla se bodo ti vrata,
če bode prijatelj ti s srebrom zlato.

Če pa se srce ti kaj lahko uname,
bi želel, da kmalu naj pride dekle,
ki Jurja naj v mreže razpete ujame
in ogenj ljubezni naj v srcu mu vžge.

In ker se še šteješ med revne učence
in v šolskem še prahu (nerad s'cer) sediš,
dajo frančiškani naj ti eminence,
da primum o koncu semestra dobiš.

Ker vem, da ti mati je nograd 'zročila,
tud' zanj ti kaj voščim in voščim za hram,
naj vedno bi trta vsaktera rodila,
tako da ti z vinom ne bode it' kam.

S'cer marsikaj še ti bi voščil znabiti,
a časa premalo za danes imam,
zato, če še važnega kaj je voščiti,
premisli, sam želi in vošči si sam!

9.

Svoj god sem praznoval.
Prijatlov marsikdo
je voščil to in to,
kar vedel je in znal.

Moč petja.

(Schiller.)

Neurnik 'znad pečin se vdere,
z lomastjo groma pribobni,
skalovje v plen s seboj pobere,
pod njim se hrasta moč drobi,
zavzetje, slajno začudenje,
ko čuje, stresa potnika,
'znad skal s'cer čuje prihrumenje,
odkod da pride, pa ne zna.
Tak' zлива tok glasov se vbranih
iz virov večno nam nezuanih.

S prestrašno se trojico brati,
k' odmerja nam življenja dni,
kdo čarov pevčevih 'zpoznati,
ubranit' zna se njih moči?
Z bogóvo pal'co srce vlada
in v svoji moči ga ima,

da zdaj v temnice mrtvih pada,
povzdigne zdaj se do neba
in zdaj resnobno in zdaj šalno,
zdaj stalno čuti, zdaj nestalno.

Če hipoma v veselih sredo
približa se orjaška stvar
skrivnó, kakor duhovi gredo,
težké usode črna kvar,
posvetna moč se ji uklanja,
nji, ki je drug'ga sveta hči,
in šale vtihnejo vas'vanja,
hinavstva krilo odleti,
ob blesku zmagavne resnice
izginjajo laži temnice.

Tako prost človek peze nične,
če petja glasje zadoni,
vdeleži cene duholične,
vdeleži svetih se moči.
Duhovi rajski so mu brati,
ne sme mu blizu nizka stvar,
moč vsaka mora obmolčati,
naključje c'lo mu več ni mar.
Positost vsaka 'z srca pada,
doklèr moč čarna petja vlada.

Kot s hrepenenjem nove nade
po dolgi ločbi spet otrok
na materno naročje pade,
veselih solz pretaka tok,
tako v mladostne domovine,
v nedolžnosti prečisti raj
spet svobodnega šeg tujine
privede petje te nazaj.
Narava zvesta te objame,
vezi ti mrzlih vrzel sname.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

CIBIS, R

00000154777

